

ÇOCUKLARIN ANA BABALARINA DESTEKLİĞİ NASIL HESAPLANMALI

ÇELİK AHMET ÇELİK

I- ÇOCUK KAVRAMI

Çocuk denilince genellikle onsekiz yaşından küçükler anlaşılır. Başta Medeni Yasa olmak üzere, iş ve sosyal güvenlik yasalarında, vergi yasalarında ve ceza yasasında “çocuk” henüz “yetişkinlik” çağına ulaşmamış olan, ana babalarının denetim ve gözetimindeki “küçükler”dir. Ancak sosyal güvenlik yasalarında ve buna bağlı olarak Yargıtay kararlarında ortaöğretim çağındakiler yirmi yaşına kadar, yüksek öğrenimdekiler yirmibeş yaşına kadar ve kız çocuklar henüz evlenmemişlerse yirmiiki yaşına kadar “çocuk” kapsamındadırlar.

Bu genel nitelemenin dışında, elbette ki, “yetişkinler” hangi yaşta olurlarsa olsunlar, ana ve babalarının “çocuğu”durlar. Medeni Yasa’nın miras haklarına ilişkin bölümünde de mirasçı olan altsoy her yaştaki “çocuklar”dır.

II- ÇOCUKLARIN DESTEKLİĞİ

Aile bireylerinin dayanışması, birbirlerine yardım ve hizmet etmeleri, bakıp gözetmeleri, koruyup kollamaları bir yaşam gerçeğidir. Çocukların ana babalarına destekliğinden söz ederken önce bu gerçeği görmek gerekir.

Medeni Yasa’nın “karşılıklı yükümlülükler” başlıklı 322.maddesinde “Ana baba ve çocuk, ailenin huzuru ve bütünlüğünün gerektirdiği şekilde birbirlerine yardım etmek, saygı ve anlayış göstermek ve aile onurunu gözetmekle yükümlüdürler” denilmiştir. Eski Medeni Yasamızın “karşılıklı vazifeler” başlıklı 260.maddesinde de günümüz diliyle söylersek “Ana baba ve çocuk, birbirlerine karşı aile yararlarının gerektirdiği yardımı yapmak ve uyum sağlamak zorundadırlar” denilmekteydi.¹ Benzer bir hüküm daha açık bir biçimde Alman Medeni Kanunu’nun 1619.maddesinde bulunmaktadır. Buna göre, çocuklar ev işlerinde güçleri oranında ana ve babalarına yardım etmekle yükümlüdürler. Bu yükümlülüğün, çocukların on ve bazan oniki yaşlarını doldurmalarıyla başlayacağı; kabûl edilmektedir.²

Yaşam gerçekleri ve yasalar bunca açık iken, kişilerin birbirlerine destekliğini “parasal” olanaklarla sınırlamanın yanlışlığı ortadadır. Özellikle çocukların ana ve babalarına destekliğinde “yardım ve hizmet” ögesi ağır basmaktadır. Bu gerçeğin görmezden gelinmesi, küçük çocukların destekliğinin ilerde bir işe girip çalışmaya başladıklarında gerçekleşeceğinin “varsayılması”; ergin ve yetişkin çocukların destekliğinin “parasal” olanaklara ve eylemsel olarak ana babalarına yardım edip etmedikleri koşuluna bağlanması, yıllardan beri sürdürülen yanlış ve haksız uygulamalardır.

Hele, henüz erginlik çağına ulaşmamış çocukların ana ve babalarına “yardım ve hizmet” ederek günlük yaşamlarını kolaylaştırdıkları; böylece aile bütçesinden kendilerine ayrılan payın karşılığını fazlasıyla ödedikleri gözardı edilip, “yetiştirme giderleri” adı altında tazminatından indirim yapılması, giderek kimi bilirkişilerce tazminatın sıfırlanması, mahkemelerin de bu tür raporlara dayanarak ana babanın destek tazminatı isteklerini reddetmeleri bardağı taşıran damla olmuş; yazılı ve görsel yayın organlarında yoğun tepkilerle bu kararlar eleştirilmiştir.³

¹ 743 sayılı önceki Medeni Yasa’mızın, tarafımdan günümüz diline aktarılan 260.madesinin aslı şöyledir: “Ana, baba ve çocuk, yekdiğerine karşı aile menfaatinin istilzam ettiği muavenet ve riayete mecburdur. “

² Alman Medeni Yasası’nın 1619.maddesi aynen şöyledir: “Ana ve babasının evinde kalan ve onlar tarafından eğitilip bakılan çocuk, gücüne ve yaşam durumuna uygun bir biçimde ana babaya evde ve işyerinde yardım etmekle yükümlüdür.” (Dr.K.Emre Gökyayla, Destekten Yoksun Kalma Tazminatı,2004,Seçkin Yayını, sf.172 ve dip not: 183-184)

³ Biri Bismil’de, diğeri İstanbul G.O.Paşa asliye hukuk mahkemelerinde açılan tazminat davalarında, bilirkişilerin “yetiştirme giderleri” adı altında yaptıkları hesaplarla, ana babanın destek tazminatı isteklerinin reddine sebep olmaları yazılı ve görsel yayın organlarında geniş yer bulmuş, yoğun tepkilere neden olmuştur.

Yetişkin “evlâtların” ana ve babalarına destekliğinde de, iş kazaları ve meslek hastalıklarını inceleyen Yargıtay Özel Dairesi’nce, ölüm nedeniyle tazminat konusunda özel bir hüküm olan Borçlar Kanunu’nun 45.maddesi bir yana bırakılıp, bu tür davaların Sosyal Güvenlik Yasalarıyla ilişkilendirilmesi ve tazminat istemlerinin eylemsel (fiili) bakım koşuluna bağlanması, yıllarca haksız bir uygulamanın kaynağı olmuş; bu haksızlığın giderilmesi için yasalarda değişiklik yapılmasına karşın, “yetişkin çocuklarını” kaybeden ana ve babaların destek tazminatı alamamaları sonucunu doğuran uygulamalar inatla ve ısrarlar sürdürülmüştür. Halen de, haksızlığın boyutlarının daha da genişletilerek sürdürülmesi üzücü ve kaygı vericidir. Örneğin, ana ve babadan biri veya her ikisi sigortalı bir işte çalışmakta iseler ya da sosyal güvenlik kurumlarının birinden yaşlılık veya malullük aylığı bağlanmışsa, Yargıtay’ın ilgili Özel Dairesi, maddi tazminat isteklerinin reddedileceği yönünde haksız, anlaşılmaz, mantık dışı, acımasız kararlar vermektedir.

Oysa, Yargıtay’ın öteki özel daireleri bu görüşte değildir. Onlar, uzun yıllardan beri düzenli ve tutarlı bir biçimde sürdürdükleri yerleşik kararlarında: “Ana babanın varlıklı kimseler olmaları, destekten yoksun kalma tazminatı istemelerine engel değildir;⁴ parasal durumları iyi olsa bile, ilerde birgün yardıma muhtaç olmayacakları önceden kestirilemez. Yakınını kaybeden kimselerin destekten yoksun kalma tazminatı isteyemeyeceğinin kabulü, Borçlar Kanunu’nun 45’inci maddesi 2’nci fıkrası hükmünün amacına aykırıdır. Ayrıca, ana ve babanın, çocuklarının maddi desteğine muhtaç olabileceklerinin kabulü, hayatın olağan akışına, Türk örf, âdet ve geleneklerine uygun düşer. Desteklik mutlaka para veya maddi katkı şeklinde olmayabilir. Bunun dışında çeşitli hizmet ve yardımlarla da destek olunabilir” demektedirler.⁵

Öte yandan, ana babanın primlerini ödeyerek emeklilik aylığına hak kazanmaları ya da sigortalı bir işte çalışmaları gibi durumlardan zarar sorumlularını yararlandırmak ve onları tazminat ödemekten kurtarmak hukukun temel ilkelerine aykırı haksız bir uygulamadır, Bir Yargıtay kararında denildiği gibi, “Zarar görenlerin, hukuka aykırı olarak gerçekleşen zararı, kendi imkanlarıyla gidermeleri sorumluluğu ortadan kaldırmaz. Aksi görüş, zarar gören yerine, hukuka aykırı eylemle zarar veren kişinin korunması sonucunu doğurur ki, bu da hak ve adalet ölçülerine ters düşer.”⁶

Çocukların ana ve babalarına destekliğine ilişkin bu genel açıklamalardan sonra, aşağıda konuyu ayrıntılarıyla iki ayrı bölümde ele alacağız :

Birinci bölümde, küçük çocukların ve henüz öğrenimlerini bitirmemiş olanların ana babalarına destekliğini;

İkinci bölümde, yetişkinlerin ana ve babalarına destekliğini anlatacağız.

⁴ Yarg.11.HD.18.05.1974, 1820-1686 (YKD.1975/12-53) - 19.HD.06.10.1992, 2629-4737 (YKD.1993/2-249) - 11.HD.06.12.1974, E.1974/3301 - K.1974/3477 (YKD.1976/3-346) - HGK.12.12.1989, E.1989/11-1233 - K.1989/2757 - 4.HD.01.04.2003,E.2002/13497-K.2003/3904- 4.HD.29.11.2007, E.2007/13191 - K.2007/15103

⁵ Yarg. 19.HD.22.12.1995, E.7680 - K.11614)- 4.HD.01.04.2003, E.2002/13497 -K.2003/3904

⁶ Yarg. 4.HD.19.04.1982, E.1982/3059 K.1982/3938 - Bu konuda, Hukuk Genel Kurulu’nun 17.10.1973, 899 -798 sayılı kararında ““Ana babanın maddi durumları iyi olsa bile,ilerde çocuklarının maddi desteğine muhtaç olabileceklerinin kabulü, hayatın olağan akışına uygun olur.Gelecekleri, müesseselerce (Sosyal Güvenlik Kurumlarınca) garanti altına alınmış bile olsa, bir gün zarurete düşüp düşmeyecekleri, çocuklarına muhtaç olmayacakları önceden kestirilemez” denilmiştir.

III- KÜÇÜK ÇOCUKLARIN ANA VE BABALARINA DESTEKLİĞİ

1- Yanlış görüşler, yanlış uygulamalar

Haksız eylem veya hukuka aykırı bir olay sonucu “küçük yaşta” ölen çocukların ana ve babalarına destekliğine öğretide “**varsayımsal desteklik**” denilmektedir. Bunun temelinde geçmiş yılların “makine insan” anlayışı yatmaktadır. Bu anlayışa göre, kişiler çalışmıyorsa, ekonomik bir değer üretmiyorsa, bir kazançları ve parasal olanakları yoksa yakınlarına “maddi destek” olamazlar. Bu bağlamda küçük çocukların da, belli bir yaşa gelip çalışmaya ve kazanç elde etmeye başlamadıkça ana babalarına destek olamayacakları savunulmakta; çocukların küçük yaşlardan başlayarak bedensel varlıklarıyla ana babalarına “yardım ve hizmet” ettikleri gerçeği görmezden gelinmektedir.

Yargıtay’ın “yardım ve hizmet” yoluyla destek olunabileceğine, “yardım ve hizmet” edimlerinin yaşam boyu süreceğine ilişkin yerleşik kararlarına karşın, çocukların ana ve babalarına destekliğinin, ilerde çalışıp kazanç elde edebilme koşuluna bağlanarak geçmişin “makine insan” anlayışına dayalı “**varsayımsal desteklik**” uygulamasının sürdürülmesi; tazminat hesaplarının onsekiz yaşından başlatılıp, buldukları yaşa **iskonto** edilmesi ve bir de sanki çocuklar hiçbir iş yapmadan rant yiyen (aileyi masrafa sokan) tüketiciler gibi algılanıp, “**yetiştirme giderleri**” adı altında tazminattan indirim yapılması; giderek bu konuda aşırıya kaçılıp, ana babanın tazminat almaları şöyle dursun, borçlu bile çıkarılabilmesi, ısrarla sürdürülen uygulama yanlışlarıdır

Hele, Avrupalı hukukçulardan alıntılanarak aktarılan ve oradan da Yargıtay kararlarına yansıyan “çocuğun ölümüyle ana ve babanın onun yetiştirme ve eğitim masraflarından “**kurtulmuş**” ya da bu masrafları “**tasarruf etmiş**” olacakları, bu nedenlerle hesaplanan tazminat tutarlarından yetiştirme ve eğitim giderlerinin indirilmesi gerekeceği” biçiminde açıklanan görüşler, tam anlamıyla anamalcı (kapitalist) anlayışın acımasız yüzü olarak sırtmaktadır.

Çocuk ölümleri nedeniyle açılan davalarda, ana ve babaların destek tazminatını son derece düşük hesaplayan bilirkişi raporlarına dayanılarak verilen yerel mahkeme kararları ve bu konuda Yargıtay’ın duyarsızlığı şiddetle eleştirilmekte; “evlât acısına” ağıtlar yakılan bir toplumda böylesi yanlış ve adaletsiz uygulamalar yargıya güveni sarsmakta, yoğun tepkilere neden olmakta; uygulayıcılara lânetler yağdırılmaktadır. Bu konuda yazılı ve görsel yayın organlarına yansıyan tepkiler unutulmamalı, daha adaletli çözüm arayışlarına girilmelidir.

2- Çocukların “yardım ve hizmet” ederek destekliği gözardı edilmemelidir.

Çocukların biraz büyümeleriyle birlikte ana ve babalarına “**yardım ve hizmet**” ederek, kendilerine yapılan masrafların karşılığını fazlasıyla ödedikleri gözardı edilmektedir.⁷

Oysa, Yargıtay’ın en az kırkbeş yıldan beri düzenli ve tutarlı bir biçimde sürdürülen kararlarında kişilerin birbirlerine destekliğinin, “parasal” olmaktan daha çok “yardım ve hizmet” ederek gerçekleştiği kabul olunmuştur. Ancak ne var ki Yargıtay’ın bu olumlu kararları ile yetiştirme giderlerinin tazminattan indirileceğine ilişkin kararları çelişmektedir.

⁷ Yarg.4.HD. 02.12.1988 gün 6744-10354 sayılı “destek olan çocuğun ölümüyle ilgili” kararında: “Yalnızca maddi yardım değil, aynı zamanda hizmet etmek suretiyle de destek olunabilir. Davacıların öldürülen çocuğunun ev ve tarla işlerinde çalışarak düzenli ve devamlı bir şekilde davacılar yardım ettiği tanık beyanlarıyla sabit olmuştur. Yardımların, mutlaka para vererek değil, hizmet etmek suretiyle de gerçekleştirilebileceği gözetilmelidir” denilmiştir. (Yasa H.D. 1989/1-79, no:33)

Yargıtay'ın bu çelişkisi, bizce, konu üzerinde yeterince durulup düşünülmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Durup düşünecek olanların en başında bilim çevreleri gelmeli; yabancı hukukçulardan alıntılarla yetinmek yerine biraz toplumun sorunlarına eğilip, somut olaylara dayalı araştırmalar yapmalı, çözümler üretmelidirler. Davaları üstlenen avukatlar da ana babaların “evlât acılarını” duyumsayabilmeli, yanlış uygulamaların değiştirilmesi yönünde çaba harcamalıdır. Yerel mahkeme yargıçları ise yanlışları sürdürmek yerine, aynı duyarlıkla direnmeyi denemelidirler.

Çocukların ana babalarına destekliğinin, yukarda açıklandığı gibi tutucu, katı maddeci bir anlayışla değerlendirilmesi, **yaşam gerçeklerine** de aykırıdır. Çünkü, **çocuklar** bir yandan okullarına giderlerken bir yandan da bedensel varlıklarıyla “**yardım ve hizmet ederek**” anne ve babalarına **destek** olurlar. İnsanlar her yaşta bir “değer” üretirler; birlikte yaşayanlar asla birbirlerine yük değillerdir. Belki varlıklı kesimlerde özel okul meraklısı anne-babalar çocukları için büyük paralar harcayabilirler, ama orta kesimin ve hele yoksulluk sınırındaki insanların çocukları için eğitim giderlerine ayırdıkları pay, onların bedensel varlıklarıyla (yardım ve hizmet ederek) aile bütçesine yaptıkları katkının çok altındadır. Çocuğun ölümüyle aile bütçesinden (halk ağzıyla söyleyelim) yalnız bir boğaz eksilir. Bu da öyle büyük bir tasarruf miktarı değildir.⁸

Ülkemizde bir yaşam gerçeği daha vardır: Gerek aile içi dayanışma geleneği ve görenekler ve gerekse geçim zorlukları ve yoksulluk nedeniyle, pek çok çocuk küçük yaşlardan başlayarak çalışmakta ve para kazanmaktadır. Bunun örnekleri pek çoktur. Çocuklar, pek az ayırık durumlar dışında, **kız olsun, erkek olsun, kentte yaşıyorlarsa çarşı pazar alışverişine giderek, köyde yaşıyorlarsa tarım ve hayvancılık işlerinde çalışarak ailelerine destek olurlar.**⁹ **Kızlar daha küçük yaşlarda ev işlerinde annelerine yardım ederler, küçük kardeşlerine bakarlar.** Ülkemizin bir çok yerlerinde **çocuklar çok küçük yaşlardan başlayarak tarlada tarımda çalıştırılırlar.** Güneyde pamuk, Ege’de zeytin ve üzüm, Karadeniz’de çay ve fındık toplarlar. Doğu’da hayvan güder, süt sağarlar. Küçük kızlar halı ve kilim dokurlar. Son yılların göçleriyle kentlere doluşan kırsal kesim insanları, geçimlerini sürdürebilmek için yediden yetmişe neredeyse hepsi çalışmaktadırlar. İş bulamazlarsa kendilerine iş yaratırlar. Sokaklar küçük satıcılardan geçilmez. Başta oto tamirhaneleri olmak üzere, bir çok onarım ve üretim yerlerinde yasaklara aldırılmayıp küçük çocuklar çalıştırılmaktadır.

⁸ Yardım ve hizmet ederek desteklik konusunda geçmişten bugüne karar örnekleri :

Desteklik mutlaka para veya maddi katkı şeklinde olmaz. Yardım ve hizmet ederek de destek olunabilir.(4.HD.29.11.2007, E.2007/13191-K.2007/15103) - Destekten yoksun kalma yalnız parasal yardım olarak düşünülemez. Evlâdın evde ailesine yardımcı olması, her türlü hastalık ve sair sıkıntılarında yardıma koşması maddi desteklik kapsamında değerlendirilmelidir. (11.HD.11.10.2005, E.2004/10735 - K.2005/9566) - Destekten yoksun kalma, yalnız parasal yardım olarak düşünülemez. Evlâdın evde ailesine yardımcı olması, her türlü hastalık ve sıkıntılarında yardıma koşması maddi desteğin kapsamında kabul edilmelidir. (19.HD.06.10.1992, 2629-4737 (YKD.1993/2-249) - Destek mutlaka para veya maddi katkı şeklinde olmayabilir. Bunun dışında çeşitli hizmet ve yardımlarla da destek olunabilir. (4.HD.01.04.2003, E.2002/13497 - K.2003/3904) – Ölenin hizmet edimleri destek sayılmasını gerektirir. (15.HD.02.07.1975, 2313-3366) (YKD.1976/9-1346) - Hiçbir işte çalışmasa bile ev kadını aileye destek sağlar. (4.HD.22.09.1987, 5458-6726) - Yalnız ev işlerini gören kadın kocasının desteği sayılır. (4.HD.13.04.1976,3029-3914) - Kadın ev işlerinde kocaya yardımcı olmaktadır, bu sebeple ona bakmaktadır. Kadının ev hizmetlerini yapması sebebiyle,ölümü halinde kocanın bu hizmetlerden yoksun kaldığından tazminat isteme hakkı vardır. (4.HD.03.10.1966, 4939-8581)

⁹ Yargıtay 4.Hukuk Dairesi 1977 yılında verdiği bir kararında, çocukların küçük yaşlardan başlayarak beden güçleriyle “yardım ve hizmet ederek” ailelerine maddi destek sağladıkları, köy okuluna giden sekiz yaşındaki çocuğun tatilde ve okul saatleri dışında babasına yardım ederek kendisine yapılan masrafların karşılığını ödediği, bu nedenle “bakım ve yetiştirme giderleri” adı altında tazminattan bir indirim gerekmeyeceği sonucuna varmıştır. (4.HD.27.01.1977,906) (Kaynak: Ahmet Necdet Sezer, Destekten Yoksun Kalma Tazminatının Hesaplanmasında Gözönünde Tutulacak esaslar, Yasa Hukuk Dergisi,1980/Eylül,sf.1259)

Son yıllarda yapılan bir araştırmaya göre, Güneydoğu'da çocuklar dokuz yaşından başlayarak tarlada çalıştırılmakta ve tarla işleri olduğu günler okula gönderilmemektedirler.¹⁰

Ancak ne varki bu ülke ve yaşam gerçeklerinin hiç biri tazminat davalarına yansımamakta; bilinmemekte ya da görmezden gelinmektedir. Davaları üstlenen avukatlar çocuklarını kaybeden ana babaları şöyle iyice dinlemiş olsalar, ölen çocuğun özelliklerini, niteliklerini araştırıp soruştursalar ve derledikleri bilgileri davalara yansıtarsalar, belki çok şey değişebilir. Ama bunların hiç biri yapılmamakta, bir savruluk, bir özensizlik sürüp gitmektedir.

Yargıtay, geçmiş yıllarda toplumun yapısını ve ülke gerçeklerini gözönüne alıp, çocukların küçük yaşlardan başlayarak beden güçleriyle ana babalarına **“yardım ve hizmet”** ettiklerini, böylece maddi destek sağladıklarını, köy okuluna giden sekiz yaşındaki çocuğun tatilde ve okul saatleri dışında babasına yardım ederek **kendisine yapılan masrafların karşılığını ödediğini** kabul edip, **“bakım ve yetiştirme giderleri”** adı altında tazminattan bir indirim gerekmeyeceği sonucuna varmış ve bu yönde olumlu kararlar oluşturmuş iken,¹¹ sonradan öğretilerdeki görüşlerin (daha doğrusu yabancı kaynaklı alıntılarının) etkisiyle bu olumlu kararlarından dönülmüştür.

3- Yetiştirme giderleri adı altında indirim gerekli midir ?

Onsekiz yaşından küçük veya henüz öğrenimini tamamlamamış çocukların, biraz büyümeleriyle birlikte ana ve babalarına **“yardım ve hizmet”** ettikleri, giderek bedensel etkinlikleriyle aile bütçesine katkıları gerçeği gözardı edilerek ve yaş ayrımı yapılmaksızın, tümünün geleceğe yönelik **“varsayımsal destek”** sayılmalarının doğal sonucu olarak, çalışmaya ve kazanç elde etmeye başlayınca kadar geçecek sürede onlara yapılan **“yetiştirme ve eğitim giderleri”**nin tazminat hesabından düşülmesi gerekeceği; çünkü, çocuğun ölümüyle anne ve babanın bu masraflardan **“kurtulmuş”** olacakları, artık yapmayacakları bu masrafları **“tasarruf”** edecekleri, eğer bunlar tazminattan düşülmezse ana babanın **malvarlıklarında haksız çoğalma olacağı** ileri sürülmüş; öğretilerde geçmiş yıllardan gelen ve bir takım kalıplaşmış kurallar içinde yer alan bu görüşlerin, **yaşam gerçekleriyle ne derece bağdaştığı** tartışılmaksızın öylece kabul edilegelmiş ve yargı kararlarına yerleşmiştir.

Geçmişten bugüne Yargıtay kararları gözden geçirildiğinde, henüz çalışma yaşına erişmemiş küçük çocukların anne ve babalarına destekliği değerlendirilirken, ölümle artık yapılmayacak olan bakım ve yetiştirme giderlerinin zarardan (tazminattan) indirilip indirilmeyeceği konusu zaman içinde farklı görüşlerin etkisinde kalmış; önceleri İsviçre Federal Mahkemesi kararlarına koşut olarak Türk Yargıtayı da indirim gerekmeyeceği yönünde kararlar vermiş iken, İsviçreli hukukçuların eleştirileri üzerine Federal Mahkeme görüş değiştirmiş ve Yargıtay da aynı yönde, yani indirim gerekeceği yönünde kararlar vermeye başlamıştır.

İndirimden yana olan görüşleri ve Yargıtay kararlarındaki gerekçeleri şöyle sıralayabiliriz:

a) Küçük yaşta ölen çocuklar, eğer yaşasalardı, belli bir yaşa gelinceye ve eğitimlerini tamamlayıp kazanç elde etmeye başlayınca kadar geçecek sürede, anne-babalarının onlar için **“beslenme, giyim, sağlık, okul, eğitim”** gibi harcamalar yapacakları;

¹⁰ Sosyolog Aygül Fazlıoğlu ile Ekonomist Nilüfer Dersan'ın GAB Bölgesinde yaptıkları araştırma ile ilgili rapor, Cumhuriyet Gazetesi, 15.08.2005, sf. 17

¹¹ Yarg.4.HD.27.01.1977,906 (Yasa HD.,1980/Eylül,sf.1259) - HGK.18.10.1967, E.1966/4-342, K.457 (Senai Olgaç, Borçlar Kanunu, C.I,1976,sf.729, no:35) - 4.HD.01.03.1960, E.1959/4043, K.2404 (Olgaç, age.,sf. 730, no:37) - 4.HD.11.05.1960, 7681-4393 (İBD.1963)

b) Çocuğun ölümüyle, anne-babanın bu harcamalardan “**kurtulmuş**”, başka bir deyişle, artık yapılmayacak olan bu harcamaları “**tasarruf etmiş**” olacakları;

c) Eğer, “**tasarruf edilen**” bu harcamalar tazminattan indirilmezse, ailenin “**malvarlığında artış**” olacağı; bu nedenle ve **denkleştirme** gereği, anne ve babanın destekten yoksun kalma zararı hesaplandıktan sonra, ölümle artık yapılmayacak olan (**tasarruf edilen**) bakım ve yetiştirme giderlerinin tazminattan indirilmesi gerekeceği ileri sürülmektedir.¹²

4- İndirimi gerekli bulanlar, çocuğun maliyetini de hesaba katmalıdırlar.

Zarar kavramını, yitirilenin bir insan olduğunu gözardı edip, tümüyle malvarlığı zararına bağlayan anamalcı görüş, ölen çocuğun (**geleceğe yönelik**) “yetiştirme giderleri” tazminattan indirilmezse ana babanın malvarlığında haksız çoğalma olacağını, bu nedenle “**zarar**” ile “**yarar**”ın denkleştirilmesi gerekeceğini ileri sürerlerken, çocuğun (**geçmişe dönük**) o yaşa gelinceye kadar ana ve babaya **maliyetini** de hesaba katmalıdırlar.

Çünkü çocuk, ana ve babanın gelecekteki güvencesidir. Anamalcı ağızıyla söylersek, ana baba geleceklerini güvence altına almak için “**çocuğa yatırım**” yapmışlardır. Çocuğun ölümü/öldürülmesi ile bu “**yatırım**” **boşa gitmiştir**. O nedenle **öldürüldüğü güne kadar** çocuk için sarfedilen “yetiştirme ve eğitim masrafları” ana babanın “**zarar**” hanesine yazılmalı; denkleştirmede bu “zarar”da gözetilmelidir.

Bir başka anlatımla, anamalcı görüştekiler, haksız ölümü bir **maliyet hesabına** vurduklarına göre, doğru ve hakça bir hesaplama için, çocuğun öldürüldüğü güne kadar ana ve babanın yaptığı ancak (**boşa giden**) masraflar (**çocuğa yapılan yatırım**) ile ileride yapılacak olan ancak ölümle “**tasarruf edilen**” masrafları (**yetiştirme giderlerini**) denkleştirip, buna göre bir “**zarar**” hesabı çıkarmalıdırlar. Böyle bir hesaplama, doğrusu, insanın değerini ve yaşam gerçeklerini gözardı ederek, bir ticari işletmenin aktifini ve pasifini hesaplar gibi, haksız ölümlerin maliyetini çıkararak anamalcı hukuk anlayışına yakışan bir uygulama olur.

Görüldüğü gibi, “yetiştirme giderleri” adı altında tazminattan indirim gerekeceğini savunanların görüşlerini, anamalcı bakışla yorumladığımızda, ne kadar acımasız, tutarsız, yaşam gerçeklerinden uzak bir hukuk anlayışının tutsağı olduklarının ayırdına varıyoruz.

5- İndirim gerekeceğine ilişkin görüşlerin eleştirisi

Yetiştirme giderlerine ilişkin görüşleri şu yönlerden eleştiriyoruz:

Birincisi, çocuğun ölümüyle, anne ve babanın onun bakım, eğitim ve yetiştirme giderlerinden “**kurtulmuş**” olacaklarını açıklayan anlatım biçimidir ki, burada çocuğun ölümü bir “**kurtuluş**” gibi algılanabilmektedir. Kuşkusuz böyle bir anlam amaçlanmamıştır. Ancak bu, sistemin getirdiği hukuksal anlayışı da yansıtmıyor değildir.¹³

İkincisi, çocuk yaşasaydı ona yapılması “olası” giderlerin, ölümle “**tasarruf edilmiş**” olacağı anlayışındır ki, bu da, katı, acımasız, maddeci tüccar hukukunun, her şeyi parayla, banka hesabıyla değerlendiren bir bakış açısının yansıması olarak görünmektedir. Çünkü, bize göre, **çocuğa yapılan harcamalar aile bütçesinin sınırlarını aşamaz**; anne ve baba gelir ve giderlerini çocuk sayısına göre düzene koyarlar; çocuklar için kendi ihtiyaçlarından “**kısıntı**” yaparlar, kendi istek ve özlemlerini çocuklar için ertelerler. Çocuklar destekten çıkınca bütçedeki “**kısıntı**” ve “**ertelemeler**” son bulur. Başka bir deyişle, **çocuklara yapılan**

¹² S.S.Tekinay, Borçlar Hukuku, 1979, sf.519/520 - Teoman Akunal, Haksız Fiilden Doğan Zararlarda Denkleştirme Sorunu, 1977, sf.203/207 – K.Emre Gökyayla, age., sf.214/216

¹³ Göstergibilimcilerin (semiotique, semiotique) önerdikleri yöntemlerle bu “kurtulmuş olmak” sözünün ardındaki eğilimleri (anlayışı) saptamak olanaklıdır.

harcamalar son bulunca, aile bütçesi rahatlar, ama artmaz. O halde, destekten çıkan çocuğa (veya ölen/öldürülen çocuğa) **artık yapılmayacak olan masraflar bir “tasarruf” değildir.** Bu görüşlerimizi benimsemek için, yaşam gerçeklerini, ülkemizdeki çoğunluğun gelir düzeylerini ve geçim koşullarını iyi gözlemlemiş, doğru bilgiler edinmiş olmak gerekir.

Üçüncüsü, haksız eylemden zarar görenlerin tazminatı hesaplanırken, onların bu tazminat nedeniyle **“malvarlıklarında haksız çoğalma olacağı”** kaygısı hep öne çıkmakta; mağdurun gelecekteki (olası, varsayımsal) kazanımlardan yoksunluğu, (eğer ölüm olmasaydı) zarar görenlerin iyi bir gelecek kurabilecekleri olgusu gözardı edilmektedir. Kararlarda dile getirilen, çocuğun bakım ve yetiştirme giderlerinden (varsayımsal) tasarruf ve bu tasarrufun ailenin malvarlığında çoğalma yaratacağı kaygısı da bunlardan biridir. Biz, çocuğun ölümüyle, aile bütçesinde artış olmayacağı görüşünü ileri sürerek, tasarruf ve malvarlığında çoğalma kaygılarının bir yana bırakılması gerektiğini savunuyoruz.

Şunu da söyleyelim ki, haksız eylemden kaynaklanan zarar ile malvarlığında çoğalma olgusu arasında bağlantı kurulması son derece yanlıştır. Çünkü, Borçlar Yasası'nın her iki konu ile ilgili hükümleri bir araya getirildiğinde, yasaya aykırı bir değerlendirme ortaya çıkmaktadır. Hem Borçlar Yasası 43. ve 44.maddelerine göre, tasarruf edildiği varsayılan yetiştirme giderleri ve buna bağlı malvarlığında artış anlayışı, indirim nedenleri arasında yer almamak gerekir.

Öte yandan, bir insanın ölümünü malvarlığında azalma ya da çoğalma olarak görüp, yetiştirme giderleri indirilmezse ana babanın malvarlığında haksız çoğalma olacağı kaygısını taşıyanlar, yukarda değindiğimiz gibi, çocuğun öldürüldüğü güne kadar ona yapılan “yetiştirme ve eğitim” masraflarını neden zarar hanesine yazmadıklarını ve denkleştirmede gözönüne almadıklarını mantıklı bir biçimde açıklamak zorundadırlar.

Kararlarda dikkatimizi çeken bir başka husus da, yetiştirme giderlerinin, **“ailenin ekonomik ve sosyal düzeyine göre”** belirlenip hesaplanacağı görüşüdür. Bu son derece sakıncalı bir sonuç doğurmaktadır. Çünkü, **küçük çocuğun varsayımsal destekliği asgari ücretten,** buna karşılık **yetiştirme giderleri “ailenin sosyal ve ekonomik düzeyi” esas alınarak** hesaplanınca, yetiştirme giderleri tazminat tutarını aşmakta, geriye hüküm altına alınacak bir tazminat miktarı kalmamaktadır. Böyle bir hesaplama, hem denkleştirme kuralına ve hem de hakkaniyet ilkesine aykırıdır. Ayrıca, bu bir **varsayımsal** zarar hesabıdır. **Bugün varlıklı olan ailenin ilerde yoksulluğa düşebilecekleri olasılığı da gözetilmelidir.**

En başta ve yukarda bazı bölümlerde belirttiğimiz gibi, çocuklar bedensel varlıklarıyla anne ve babalarına **yardım ve hizmet ederek** destek olurlar; bu yüzden kendilerine yapılan harcamaların karşılığını fazlasıyla öderler. Yargıtay pek çok kararlarıyla “yardım ve hizmet” ederek destek olunabileceğini kabûl etmektedir. Çocuklar, bir yandan okullarına giderlerken bir yandan da bedensel varlıklarıyla ailelerine hizmet ederler. **Bu nedenlerle, çocuk ölmüşse anne ve babanın destek tazminatı hesabı, 18 yaştan değil, ölüm tarihinden başlatılmalıdır.** Böyle yapılınc da, bakım ve yetiştirme giderlerinin tazminattan indirilmesi konusu ortadan kalkacaktır.

Çocukların anne ve babalarına “yardım ve hizmet” ederek destekliği bir yaşam gerçeğidir. Yerleşmiş bir ilkeyi yinelersek “gerçek belli iken varsayımlarla çözüme gidilemez.”

6- İndirim gerekmeceğine ilişkin görüşler

Yargıtay önceleri, anne ve babanın tazminatından “bakım ve yetiştirme giderleri” adı altında bir indirim yapılmasını kabûl etmiyordu. Buna ilişkin kararlarda şu görüşlere yer verilmişti:

a) Çocuğun bedensel yardımını gözetilerek, tazminattan indirim yapılmamalıdır.

Buna ilişkin Yargıtay kararında: “Sekiz yaşındaki köy çocuğunun köy okuluna gitse bile, tatilde ve okul saatleri dışında babaya yapacağı beden yardımı ile bu yaştan sonra boğaz tokluğuna geçimini sağlayabileceğinin ve böylece babanın yapacağı yardımı bedenen karşılayacağını köy gerçeklerine uygun sayılması yönünden, raporda bu husus belirtilerek ölen çocuk reşit oluncaya kadar babanın yapacağı masrafların nazara alınmaması doğru ve gerçeğe uygundur” denilmiştir.¹⁴

b) Bakım ve yetiştirme masraflarının indirilmesi halinde bu tazminat, yoksun kalınan yardımın tam karşılığı olamaz.

Borçlar Kanunu 45.maddesi 3.fikrasında, ölenin yardımının tam karşılığının istenebileceği esası kabul edilmiştir. Davacı, ölen oğlunun yardımından ilerde yoksun kalacağı için maddi tazminat istemiş, mahkemece, sabit olan tazminattan bilirkişi raporunda yazılı olduğu gibi onsekiz yaşında kazanç sağlayıp davacı babasına yardım edeceğini kabul ile bu yaşa kadar çocuğa yapılacak masrafları indirerek geri kalana hükmetmiştir. Bu şekilde tazminattan indirim yapılması, BK. 45.maddesinin 3.fikrası ile konulan esasa aykırıdır.

Tazminattan, davacı babanın çocuğunun ölümü sebebiyle tasarruf ettiği bakım ve yetiştirme masraflarının indirilmesi halinde bu tazminat, babanın yoksun kaldığı yardımın tam karşılığı olamaz.¹⁵

c) Yetiştirme giderleri, ahlâki bir borcun yerine getirilmesi olduğundan, indirim yapılamaz. Evlâdın yetiştirilmesi için gerekli masrafların yapılması ahlâki bir borcun yerine getirilmesidir. Bu itibarla evlâdın ölmesi sebebiyle (destekten) yoksun kalan babanın istediği tazminatın hesabında evlâdın yetiştirilmesi için gerekli masrafın mahsubu yoluna gidilemez.¹⁶

7- Küçük çocukların destekliği nasıl hesaplanmaktadır

a) Destek sürelerinin belirlenmesi:

Çocuğun en erken (18) yaşında çalışmaya ve kazanmaya başlayacağı varsayımıyla, önce ana babanın “destekten yoksunluk” süreleri belirlenmekte ve bu belirlemeler farklı biçimlerde yapılmaktadır. Kimi bilirkişiler ana babanın olay tarihindeki yaşlarına, kimileri de çocuğun destek olacağı tarihteki yaşlarına göre kalan yaşam ve “destekten yoksunluk” sürelerini belirlemektedirler. Örneklerle açıklarsak:

Kimilerine göre, örneğin, (8) yaşındaki çocuğun öldüğü tarihte (30) yaşında olan annesinin (veya babasının) PMF-1931 tablosundaki kalan yaşam süresi (38) yıl ve (68) yaşına kadar yaşayacak olmasına göre, çocuğun (18) yaşına gelip çalışmaya başlayacağı (10) yıl sonra anne (veya baba) (40) yaşında olduğundan, 40-68 yaş arası destekten yoksunluk süresi (28) yıl olacaktır.

Kimilerine göre de, olay tarihinde (30) yaşında olan anne (veya baba) çocuğun (18) yaşına gelip çalışmaya başlayacağı (10) yıl sonraki (40) yaşına göre PMF-1931 tablosundaki kalan yaşam süresi (30) yıl olup (70) yaşına kadar yaşayacağından, 40-70 yaş arası destekten yoksunluk süresi (30) yıl olacaktır.

Bunlardan hangisinin doğru olduğunu tartışmıyoruz. Çünkü tazminat hesabının (18) yaşından başlatılmasına karşıyız.

b) Tazminat hesabın esas kazançların belirlenmesi:

Ana babanın destekten yoksunluk süreleri belirlendikten sonra, tazminat hesabının kazanç unsuru olarak, çocuğun çalışmaya başlayacağı (n) yıl sonraki asgari ücretin (her yıl

¹⁴ Yarg.4.HD.27.01.1977,906 (Yasa HD.,1980/Eylül,sf.1259)

¹⁵ Yarg.4.HD.01.03.1960, E.1959/4043, K.24 ((Senai Olgaç, Borçlar Kanunu, C.I,1976, sf. 730, no:37)

¹⁶ Yarg. HGK.18.10.1967, E.1966/4-342, K.457 (Senai Olgaç, Borçlar Kanunu, C.I,1976,sf.729, no:35)

%10 artacağı varsamıyla) ulaşım değeri bulunmakta; bulunan rakam üzerinden ana babanın destekten yoksunluk sürelerine göre (aynı sonucu veren her yıl için ayrı ayrı %10 artırım-%10 indirim tabloları düzenlenerek) tazminat hesabına esas kazançlar belirlenmektedir. Aslında bu tabloların hiçbir anlamı yoktur, gereksiz zaman kaybıdır. Bu anlamsız tablolardan vazgeçilmeli; “Kazanç x Destekten yoksunluk süresi” kısa formülü kullanılmalıdır.

c) Destek paylarının belirlenmesi:

Ana babanın destek payları konusunda her bilirkişi farklı oranlar belirlemekte; bu konuda da ortak bir ölçü bulunmamaktadır. Bilirkişilerin kimi %12,5, kimi % 7,5 , kimi de 1/8 gibi oranlar kullanmakta; hiç biri bu oranların mantıklı bir açıklamasını yapamamakta; gelişigüzel bir uygulama sürüp gitmektedir.

Bu konuda bizim önerilerimiz şöyledir:

Önce çocuğun evlenme yaşına kadar kazançlarının veya yardım-hizmet yoluyla bedensel katkısının %50’siyle destek olduğu görüşüyle, bu dönemde ana babanın her birinin payı %25’er (1/4’er) olmalıdır.

Çocuk evlendikten sonra en az iki çocuğu olacağı, kazançlarından (2) pay kendine, (2) pay eşine, 1’erden (2) pay çocuklarına ve 1’erden (2) pay da ana ve babasına ayracağı varsayımıyla, (8) payda üzerinden bu dönemde ana ve babanın ayrı ayrı payları 1/8’er olmalı; biri destekten çıktıktan sonra ötekinin payı 2/8’e yükseltilmelidir.

d) Tazminatın hesaplanması:

Destekten yoksunluk süreleri, tazminat hesabına esas kazançlar ve destek payları belirlendikten sonra, davalı tarafın kusur oranına göre ana babanın destekten yoksun kalma tazminat tutarları hesaplanacaktır.

Ancak burada bir iskonto sorunu vardır: Denilmektedir ki, küçük yaştaki çocuk en erken (18) yaşında çalışmaya ve kazanç elde etmeye başlayacağından, ana ve baba hesaplanan destek tazminatını (n) yıl önceden peşin olarak almış olacaklardır. Bu nedenle (n) yılın iskonto katsayısı uygulanmalıdır. Bu görüş uyarınca yapılan iskonto ile ana babanın tazminatı bir hayli azalmakta; bundan yetiştirme giderleri adı altında bir indirim de yapılıncaya pek bir şey kalmamakta; hatta kimi bilirkişiler abartılı indirimlerle tazminatı sıfırlamaktadırlar.

Bizim bu konudaki görüşlerimiz yukardaki bölümlerde açıklandı. Yinelerseniz:

Çocuklar biraz büyüyünce bedensel varlıklarıyla “yardım ve hizmet” ederek ana ve babalarına destek olurlar. Bu nedenle tazminat hesabı (18) yaşından değil, buldukları yaşlardan başlatılmalıdır. Böyle yapılıncaya da iskontonun yarattığı olumsuz sonuç ortadan kalkacaktır.

Öte yandan yetiştirme giderleri adı altında bir indirim hiç yapılmamalıdır. Çünkü çocuğa ayrılan yetiştirme ve eğitim payı aile bütçesi içinde bir fark yaratmaz. Çocuk destekten çıkınca veya ölünce, ona ayrılan pay (ileri sürürdüğü gibi “tasarruf” edilmiş olmaz; bu pay ana ve babanın başka gereksinimlerine aktarılır. Bu konuyu aşağıda daha geniş biçimde ele alacağız.

8- Yetiştirme giderleri nasıl hesaplanmaktadır

Bizim tümüyle karşı olduğumuz bu konuda bir yöntem saptayamadık. Her bilirkişi kendi bildiğince bir değerlendirme yapmaktadır. Bu konuyla Yargıtay da ilgilenmemiş olmalı ki, bir karar örneğine rastlayamadık. Destek tazminatı konusunda yazılan veya bu konuya yer veren kitaplarda da bir açıklama bulamadık. İncelediğimiz bilirkişi raporlarında çok değişik hesaplama biçimleri gördük. Bir kaçını özetleyelim:

Kimileri, el yordamıyla buldukları rasgele rakamları alt alta sıralayıp, 18 yaşa kadar bir rakamlar toplamı buluyorlar ve bunu babanın tazminatından (yeni Medeni Yasa’ya göre yarı

yarıya ana ve babanın tazminatından) indiriyorlar. Eğer hesabı yapan kişi sakıngan ve duyarlı biri ise indirim az oluyor.

Bazı bilirkişiler de tazminatı düşük hesaparlarsa, daha adil ve saygın olacakları, bazı kesimlere şirin görünecekleri inancıyla, daha doğrusu “Yargıtay’ın böyle istediği” sanısıyla, yüksek miktarda indirim yaparak geriye pek bir şey bırakmıyorlar; hatta tazminatı sıfırlıyorlar.

Hele bazıları var ki, destekten yoksun kalan baba varlıklı biri ise, ölen çocuğuna yapması olası harcamaları alabildiğine yüksek tutup, ana ve babayı, tazminat almak şöyle dursun, borçlu bile çıkarabiliyorlar. Bunun birkaç örneği görsel ve yazılı yayın organlarına yansımış ve epey gürültü koparıp tepkilere neden olmuştur.¹⁷

Bazı bilirkişiler (ki bunlar en ilkeli olanlar) kendilerince oluşturdukları bir yöntemle yetiştirme ve eğitim giderlerini hesaplamaktadırlar. Bunlar, zengin-yoksul ayrımı yapmaksızın (bugün için zengin olanların gelecekte yoksullaşma olasılıklarını da gözetererek), eşit gelir esasından hareketle, asgari ücretler üzerinden ailenin çocuk sayısına göre bir paylaşırma yapmakta; ölen çocuğun payı birim alınarak bakım ve yetiştirme giderlerini hesaplamaktadırlar.

Yakın zamana kadar bakım ve yetiştirme giderleri babanın tazminatından indiriliyordu. Çünkü 743 sayılı eski Medeni Yasa’nın 152/2. maddesine göre çocuğun bakım, yetiştirme ve eğitim giderlerini karşılama yükümlüsü, aile başkanı olan baba idi. 4721 sayılı yeni Medeni Yasa’nın 185/2. maddesinde “Eşler, çocukların bakımına, eğitim ve gözetimine beraberce özen

göstermekle yükümlüdürler.” 186/3 maddesinde “Eşler birliğin giderlerine güçleri oranında emek ve malvarlıkları ile katılırlar.” 327. maddesinde “çocuğun bakımı, eğitimi ve korunması için gerekli giderler ana ve baba tarafından karşılanır.” denilmesine göre, bakım ve yetiştirme giderleri ana ve babanın tazminatından (yarı yarıya) eşit olarak indirilmektedir.

9- Yetiştirme giderleri adı altında indirimden vazgeçilmelidir

Yukardaki bölümlerde, indirimi gerekli bulan görüşleri ve buna ilişkin Yargıtay kararlarını eleştirirken yaptığımız açıklamaları, aşağıda bir başka anlatımla yinelemek istiyoruz.

Çocuğun ölümüyle, ana ve babanın o çocuk için yapacakları bakım, yetiştirme, eğitim, giyim, beslenme ve benzeri masrafların son bulacağı, bu masrafların “**tasarruf**” edilmiş olacağı, “**tasarruf edilen**” bu masrafların ana ve babanın tazminatından indirilmesi gerekeceği görüşü, bizce, anamalcı (kapitalist), her şeyi parayla ölçen bir anlayışın ürünüdür; insanca bir bakış değildir. Yaşam gerçeklerine de aykırıdır.

Anne ve babalar çocuklarını yetiştirmek, bakıp beslemek için harcadıkları paraları, aile bütçesinde **başka gereksinimlerden keserek, başka gereksinimlerini erteleyerek** sağlarlar. Çocuklar yetiştikten ve kazanç elde etmeye başladıktan sonra, anne ve babaların onlara ayırdıkları pay, başka gereksinimlere **aktarılır**; başka bir deyişle, çocuklara harcanan

¹⁷ Basına ve radyo-televizyonlara yansıyan bir bilirkişi raporunda, destek tazminatı asgari ücretten ve yetiştirme giderleri varlıklı babanın kazançları üzerinden hesaplanıp, geriye hüküm altına alınacak bir meblâğ bırakılmaması, ayrıca çocuğun ölümüyle babanın yetiştirme giderlerinden “kurtulmuş” olacağı biçiminde görüş bildirilmesi yoğun tepkilere neden olmuştur. Bu tür değerlendirmelerin yarıya olan güveni ve saygıyı azalttığını, hatta ortadan kaldırdığını anımsatalım. Bundan iki yıl kadar önce, yazılı ve görsel yayın organlarında geniş yankılar uyandıran olay şöyledir: Güneydoğu’da trafik kazasında ölen çocuğun anne ve babasının açtığı davada, Ankara’da iki bilirkişi tarafından verilen raporlarda, aile tazminat almak bir yana borçlu bile çıkarılmış; olay yazılı ve görsel yayın organlarında geniş yankılar bulmuş; bu haberler kamu duyuncunu (vicdanını) son derece rahatsız etmişti. Bundan ders alınmamış olacak ki, aradan henüz bir yıl geçmeden bu kez İstanbul G.O.Paşa Asliye Hukuk Mahkemesince görevlendirilen bilirkişi de yetiştirme giderlerini tazminat miktarından daha yüksek hesaplayarak maddi tazminat yönünden davanın reddine neden olmuş, bu da yoğun eleştirilerle Medyaya yansımış, gene toplumda tepkiler yaratmıştır.

paralar, onların destekten çıkmasıyla ertelenen isteklere kaydırılır. Sonuçta, **aile bütçesinde değişen bir şey olmaz**; değişen gelirlerin harcama yerleridir. Şu halde, çocukların herhangi bir biçimde destekten çıkmasıyla, anne baba, onlara ayırdıkları paydan “**tasarruf**” etmiş olmazlar; onlara yaptıkları masraflardan “**kurtulmuş**” olmazlar. Bunlar yaşam gerçekleridir. Bu nedenlerledir ki, çocukların anne ve babalarına destekliği hesaplanırken “yetiştirme giderleri” adı altında bir indirim yapılması doğru olmamalıdır.

Başka bir anlatımla, çok varlıklı aileler dışında, orta ve yoksul kesim insanları çocuklarını büyütürken, onların beslenme, giyim, okul ve benzeri gereksinmelerini karşılamak için kendi paylarından “**kısıntı**” yaparlar, halk deyimiyle “yemeyip yedirirler, giymeyip giydirirler.” Çocuk belli bir yaşa gelip kendisi kazanmaya başlayınca veya haksız eylem sonucu ölünce, anne ve baba ona yaptıkları masraflardan “kurtulmuş”, onları “tasarruf etmiş” olmazlar. Ya ne olur ? Çocuklar için vazgeçtikleri, yıllarca erteledikleri olağan bir çok gereksinmelerini, artık karşılayabilir duruma gelirler. Artık, yıllarca yapmayı isteyip de yapamadıklarını gerçekleştirirler. Örneğin, söküklere dikmeyi bir yana bırakıp yeni giysiler alabilirler, geziye çıkarlar, görmek istedikleri yerlere giderler, imrenip de yiyemediklerini yerler, evdeki eşyaları yenilerler vs. Bizce, burada bir “tasarruf” yoktur. **Kısılmış bütçenin normale dönmesi**, ertelenmiş isteklerin yerine getirilmesi vardır. O halde, bu açıdan bakınca, bakım ve yetiştirme giderleri adı altında bir indirim haksız ve yersiz bir uygulamadır.

Bir başka açıdan, yukarıda genel olarak değindiğimiz gibi, çocuklar ailelerine asla yük değillerdir. Onlar, bir yandan okullarına giderlerken bir yandan da **bedensel varlıklarıyla “yardım ve hizmet ederek”** anne ve babalarına destek olurlar. Kendilerine yapılan harcamaların karşılığını fazlasıyla öderler. Hele ülkemizde, çocukların çok küçük yaşlardan başlayarak ailelerinin işlerinde çalıştıkları, kızların ev işlerinde annelerine, erkek çocukların babalarına yardım ve hizmet ettikleri sıkça görülmekte; ayrıca bir çok çocuk kentlerde çeşitli işlerde, köylerde tarım ve hayvancılık işlerinde çalışarak aile bütçesine katkıda bulunmaktadır. Bunlar, açılan bir davada küçük bir araştırma ile saptanabilir. Elbette bunun için davayı üstlenen avukatların biraz çaba harcamaları, kanıt getirmeleri gerekir.

Her iki yönden (aile bütçesinin kullanılışı ile çocukların küçük yaşlardan başlayarak ana babalarına yardım ve hizmet yoluyla katkıları yönlerinden) yapılacak bir değerlendirme ile yaşam gerçeklerine ulaşılabilecek; böylece ölen çocuğun desteğinden yoksun kalan anne ve babanın tazminatından bakım ve yetiştirme giderleri altında bir indirim yapmanın yanlışlığı olanca gerçekliğiyle görülecektir. Böyle bir değerlendirmede toplumun tepkisini çeken hesaplama biçiminin yerini, adaletli ve insafli bir uygulama alacaktır.

10-Bir Yargıtay Üyesinin karşıoy yazısı

Çocuklarını kaybeden ana ve babanın İstanbul’da bir mahkemede açtıkları davada, “yetiştirme giderlerini” yüksek hesaplayarak tazminatı sıfırlayan ve aileyi borçlu çıkaran bilirkişinin raporuna dayanarak, davacıların maddi tazminat isteklerini reddeden mahkemenin kararının Yargıtay Özel Dairesi’nce onanması üzerine, karara katılmayan Sayın Üyenin “karşı oy” yazısını aynen aşağıya alıyoruz:

Karşıoy yazısı:

Dava, trafik kazasında desteğin ölümünden dolayı maddi ve manevi tazminat istemine ilişkindir.

Yerel mahkeme davanın kısmen kabulüne karar vermiştir. Davacıların temyizi üzerine Dairece kararın düzeltilerek onanmasına karar verilmiştir. Çoğunluğun onama kararının 1. bendindeki gerekçesine katılmıyorum. Şöyle ki;

Davacı baba Sedat Eldeniz ve anne Aynur Eldeniz’in çocukları olan destek Alaaddin Eldeniz olay tarihinde 10 yaşındadır. Yerel mahkeme tazminat miktarlarının belirlenmesi için **bilirkişi incelemesi** yaptırmış ve sonuçta davacı anne ve babanın ölen çocuklarından destek

almalarının imkansız olduğu belirlenmiştir. **Davacı anne ve babanın borçlu durumda kaldıkları** ve destekten yoksun kalma zararlarının **yetiştirme giderleri** ile karşılandığı bilirkişi raporunda tespit olunmuştur. **Bu hesaplama** ve uygulama biçiminin doğru kabul edilmesi mümkün değildir. **Haksız ve insafsız bir uygulamadır. Yaşam gerçeklerine de aykırıdır.** Ülkemizde 20 milyon kişi açlık sınırının altında bir gelirle yaşamaktadır. Asgari ücret de açlık sınırının çok altındadır. **Çocuklar** toplumun büyük kesiminde **okula giderken anne babalarına "yardım ve hizmet" ederek destek olmaktadırlar. Çocukların eğitim giderlerine ayrılan pay yoksulluk ve açlık sınırında yaşayan ailelerde, onların aile bütçesine kattıkları bedensel yardım ve hizmet katkılarının çok altındadır.**

Çocuğun ölümü ile ailede bir boğaz eksilir. Bu da büyük bir tasarruf miktarı değildir. Topluma karışan, ülke gerçeklerini bilen her kesimdeki insanın, **çocukların küçük yaştan itibaren ailesine ekonomik katkı yapmak için çalıştıklarını** görürler. Ülkemizin tarımla geçinen kesiminde de bu böyledir. Son yıllarda göçlerle kalabalıklaşan kentlerde de **çocuklar ailelerine ekonomik katkı için küçük yaşta çalışma hayatına atılmaktadırlar.** Yaşamak için başkaca şansları yoktur. Bu durum yaşamın inkar edilemez gerçeğidir. **Ancak bu gerçek tazminat davalarına yansımamaktadır. Bu durum acı vermektedir. Hukukçuların bu yaşam gerçeğini görmeleri gerekir.**

Çocukların ailede güçleri oranında çalışmaları ve aileye yardım etmeleri hususunda Alman Medeni Yasasında hükümler bulunduğu gerçeğini görmek gerekir. Bizim İş Yasalarımızda ve diğer yasalarımızda da çocukların çalışmaları ile ilgili hükümlere yer verilmiştir. Tüm bu hususlar **çocukların aile bütçesine katkıda bulduklarının** açık kanıtıdır. Dairemizin 27/01/1977 günlü kararında da bu husus kabul edilmiştir. Ancak sonradan bu görüşten vazgeçildiği anlaşılmaktadır. Vazgeçme için hiçbir neden yoktur.

İndirim gerekeceğine ilişkin kararlarda yer alan görüşler, can zararını göz ardı eden, acıyı bilmeyen, **maddeci bir bakış açısını** kabul eden görüşlerdir. Bu tür görüşler; çocuğun ölümü ile anne ve babanın bu ölümü **"kurtuluş"** kabul etmeleri gibi **adaletsiz, acı verici, adalete olan güveni yok edici gibi bir sonucun doğmasına neden olur. Hukukçular bu adaletsiz sonuca bir an önce son vermelidirler. Yargıya olan güven ve saygının azaltılmasını hiçbir hukukçunun kabul etmeyeceğini düşünüyorum.** Bunun için bu tür adaletsiz uygulamaların bir an önce önlenmesi gerekir. Toplumun bu uygulamalar için birçok olayda büyük tepkiler verdiğini de görmek zorundayız.

Destek tazminatı isteyen anne ve babanın, borçlu duruma düşürülmesi gibi bir uygulamanın ölüme neden olan ve zarar veren davalının, davacı anne ve babadan teşekkür beklemesi gibi bir durumun ortaya çıkmasına hukuk dur demelidir. Hukuk devletinin gereği de budur.

Türk toplumunda her ailenin bir **aile bütçesi** vardır. Bu bütçe geliri **sınırlı** olup, **her çocuk için yapılacak harcama da aile bütçesinin sınırını aşamaz.** Ailede çocuk sayısına göre gelir ve giderler denkleştirilir. **Anne ve baba kendi istek ve gereksinimlerinden vazgeçerler** ve çocukları için harcama yaparlar. **Çocuk destekten çıktığında ise; bu kısıntı sona erer,** ailenin bütçesi rahatlar. Bu ise **tasarruf değildir. Aile bütçesinde artış olmaz.**

Tüm bu nedenler; uygulamanın yanlışlığını ortaya koymaktadır. Hiçbir hukuk devletinde çocuğu ölen anne ve babaya ölüme neden olan kişiye teşekkür etmelerinin gerektiği gibi bir sonucun doğmasına neden olacak şekilde karar verilmez.

Somut olayda da, çocukları ölen anne ve baba destekten yoksun kalma talebinde bulunmuşlardır. Ancak davacı **anne ve baba destek tazminatı yerine borçlu bulunmuşlar ve yerel mahkeme destek tazminatı talebini reddetmiştir. Bilirkişilerin hesaplama biçimleri varsayımlara dayanmaktadır. Gerçeklere uymamaktadır.** Yukarıdan beri tüm anlatılanlar Türk toplumunun gerçekleridir. Yüksek daire başlangıçta indirim gerekmeyeceği şeklinde karar vermiş iken, sonradan indirim gerekeceği yönünde kararlar vermeye başlamıştır. Dairenin ve Yargıtay'ın indirim gerekmeyeceği yönündeki kararlarına döndüğünde toplumun adalete olan güveni sarsılmayacak, saygısı artacaktır. Anne ve babalar da çocukları öldüğünde yaşadıkları acıyı ikinci bir defa yargı kararlarıyla yaşamamış olacaklardır. Yerel mahkeme kararı hatalı olup karar bozulmalıdır. Davacı anne ve babanın destek tazminatı talepleri kabul edilmelidir.

Anlatılan nedenlerle, yerel mahkeme kararın bozulması görüşünde olduğumdan çoğunluğun onama kararına katılmıyorum.

(Üye : Mehmet Uyumaz)

11-Çocukların aile bütçesine katkıları ve yasalardaki yeri

Çocukların aile ekonomisine katkılarını, ana babalarına **yardım ve hizmet** etmek suretiyle onların yaşamlarını kolaylaştırdıklarını yasa hükümlerine bakarak da söyleyebiliriz. Eski Medeni Yasa'mızın "karşılıklı vazifeler" başlıklı 260.maddesinde "Ana baba ve çocuk, birbirlerine karşı aile yararlarının gerektirdiği yardımı yapmak ve uyum sağlamak zorundadırlar" denilmekteydi.¹⁸ Yeni Medeni Yasa'da bu maddenin yerine konulan "karşılıklı yükümlülükler" başlıklı 322'nci maddede: "Ana, baba ve çocuk, ailenin huzur ve bütünlüğünün gerektirdiği şekilde birbirlerine yardım etmek, saygı ve anlayış göstermek ve aile onurunu gözetmekle yükümlüdürler" denilmiştir. Öyle sanıyoruz ki, Yeni Yasa hazırlanırken ülkemizin gereksinimleri ve toplum gerçekleri yeterince incelenmemiş ve araştırılmamış; bu yüzden anlatım biraz soyut kalmıştır. Gene de anılan madde doğru yorumlanırsa olumlu sonuçlar elde edilebilir.

Çocukların küçük yaşta çalışıp kazanç etmeleri ya da aile bütçesine şu veya bu biçimde katkıda bulunmaları, uzak değil yakın bir olasılık, yaygın bir yaşam gerçeği olmalı ki, yasalarda bu konuda bir hayli hükümler yer almıştır. Bunlar:

Eski Medeni Yasa'mızın "kazai rüş" başlıklı 12.maddesi, "çocuğun ehliyeti" başlıklı 269/3.maddesi, "çocukların tasarrufu" başlıklı 270.maddesi, "çocukla ana-baba arasındaki hukuki tasarruflar" başlıklı 271.maddesi, "kazanç" başlıklı 283.maddesi, "meslek ve sanat için verilen mal" başlıklı 284. maddesi, onbeş yaşını bitiren ve temyiz kudreti olan çocuğun vasiyet yoluyla edindiği malları tasarruf edebileceğine ilişkin 449.maddesi olup tüm bu maddeler, 18 yaşından küçük olmalarına karşın herhangi bir şekilde kazanç elde eden çocuklarla ilgilidir. 4721 sayılı Yeni Medeni Yasa'da da yukardaki maddelerin karşılıkları bulunmaktadır. Bunlar "ergin kılınma" başlıklı 12.madde, "çocuğun fiil ehliyeti" başlıklı 343/2.madde, "çocuğun aileyi temsil etmesi" başlıklı 344.madde, "çocuk ile ana ve baba arasındaki hukuki işlemler" başlıklı 345.madde, "meslek ve sanat için verilen mal ve kişisel kazanç" başlıklı 359/1 ve 359/2. maddeler, "ehliyet" başlıklı 502.maddedir.

İş Yasalarında da 18 yaşından küçük çocukların çalışmalarıyla ilgili hükümler yer almıştır. 1475 sayılı eski İş Yasası'nın "Çalışma Yaşı ve Çocukları Çalıştırma Yasası" başlıklı 67.maddesi 1.fikrasında: "15 yaşından aşağı çocukların çalıştırılmaları yasaktır" denildikten sonra, 2.fikrasında, kimi koşullarda 13 yaşını doldurmuş küçüklerin hafif işlerde çalıştırılabilecekleri hükmü yer almıştı. Yasa hükmüne uyulmayıp, 15 veya 13 yaşından aşağı çocukların çalıştırılmaları durumunda, bunların işçilik haklarının ortadan kalkmayacağı, Yargıtay BGK.18.06.1958 gün 1957/20-9 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı ile kabul edilmişti. 4857 sayılı yeni İş Yasası'nın 71.maddesi 1.fikrasında da "15 yaşını doldurmamış çocukların çalıştırılması yasaktır. Ancak 14 yaşını doldurmuş ve ilköğretimi tamamlamış çocuklar bedensel, zihinsel ve ahlaki gelişmelerine ve eğitime devam edenlerin okullarına devamına engel olmayacak hafif işlerde çalıştırılabilirler" hükmü yer almıştır. Mesleki Eğitim Yasası'nın 10.maddesine göre, çirak olabilmek için 14 yaşını doldurmuş, 19 yaşından gün almamış olmak gerekir.

657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nın "Memuriyete girişte yaş" başlığı altındaki 40'ncı maddesinin 2.fikrasına göre: "Bir meslek veya sanat okulunu bitirenler en az 15 yaşını doldurmuş olmak ve Türk Medeni Kanunu'nun 12'inci maddesine göre kazai rüş kararı almak şartıyla Devlet memurluklarına atanabilirler." 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Yasası

¹⁸ Yukarda dipnot:1

ek madde:21'e göre ise "Bir meslek veya sanat okulunu bitirenlerden, Türk Medeni Kanunu hükümlerine göre kazai rüşd kararı almak suretiyle T.C.Emekli Sandığı Kanunu'na tabi ve öğrenimleri ile ilgili görevlere atananlar hakkında, Yasanın 12 nci maddesinde yazılı 18 yaşın bitirilmiş olması şart değildir."

Görüldüğü gibi, çocukların çalışma yaşamına katılmaları ve kazanç elde etmeleri konularına yasalarda ayrıntılı olarak yer verilmiştir. Bir tazminat davasında bunlar gözardı edilmemeli ve araştırılmalıdır.

IV-YETİŞKİN ÇOCUKLARIN ANA VE BABALARINA DESTEKLİĞİ

1- Her zaman, her durumda ve her biçimde ana babaya desteklik

Yetişkin çocuklar, ister ana babalarıyla aynı evde birlikte yaşamayı sürdürüyor olsunlar, ister evlenmiş ve ayrı evlere çıkmış bulunsunlar ya da çok uzaklarda yaşıyor olsunlar, her zaman, her durumda ve her biçimde anne ve babalarının desteğidirler. Parasal güçleri ve katkıları olmasa bile "yardım ve hizmet ederek" onlara destek olurlar. Özellikle yaşlılık günlerinde bakıp gözeterek, koruyup kollayarak, hastalıklarında ve her ihtiyaç duyduklarında yanlarına koşarak onların güvencesi olurlar. Hayırsız evlât diye nitelenen ilgisiz ve sorumsuz kişilerin bile gün olup anne ve babalarının yardımına koştukları çokça görülmüştür. Bunlar yaşam gerçekleridir, asla yadsınamaz.

Öte yandan, anne ve babanın varlıklı kimseler olmaları, buna karşılık yetişkin çocukların bir iş ve kazançtan yoksunlukları veya maddi olanaklarının yetersizliği ya da evlenip evinin kadını olmuş kız çocukların kocalarından bağımsız parasal güçlerinin olmaması gibi durumlar, destek tazminatının koşulları oluşmadığı biçiminde yorumlanamaz.

Yargıtay'ın (iş kazaları ve meslek hastalıklarının inceleyen özel daireleri dışındaki) çoğunluk kararlarına göre : "Ana babanın varlıklı kimseler olmaları, destekten yoksun kalma tazminatı istemelerine engel değildir; parasal durumları iyi olsa bile, ilerde birgün yardıma muhtaç olmayacakları önceden kestirilemez. Yakınıni kaybeden kimselerin destekten yoksun kalma tazminatı isteyemeyeceğinin kabulü, Borçlar Kanunu'nun 45'inci maddesi 2'nci fıkrası hükmünün amacına aykırıdır. Ayrıca, ana ve babanın, çocuklarının maddi desteğine muhtaç olabileceklerinin kabulü, hayatın olağan akışına, Türk örf, âdet ve geleneklerine uygun düşer. Desteklik mutlaka para veya maddi katkı şeklinde olmayabilir. Bunun dışında çeşitli hizmet ve yardımlarla da destek olunabilir."¹⁹

Yetişkin "evlâtların" ana ve babalarına destekliğinde de, iş kazaları ve meslek hastalıklarının inceleyen Yargıtay Özel Dairesi'nce, ölüm nedeniyle tazminat konusunda özel bir hüküm olan Borçlar Kanunu'nun 45.maddesi bir yana bırakılıp, bu tür davaların Sosyal Güvenlik Yasalarıyla ilişkilendirilmesi ve tazminat istemlerinin eylemsel (fili) bakım koşuluna bağlanması, yıllarca haksız bir uygulamanın kaynağı olmuş; bu haksızlığın giderilmesi için yasalarda değişiklik yapılmasına karşın, "yetişkin çocuklarını" kaybeden ana ve babaların destek tazminatı alamamaları sonucunu doğuran uygulamalar inatla ve ısrarlar sürdürülmüştür. Halen de, haksızlığın boyutlarının daha da genişletilerek sürdürülmesi üzücü ve kaygı vericidir. Örneğin, ana ve babadan biri veya her ikisi sigortalı bir işte çalışmakta

¹⁹ Anne ve babanın varlıklı olmaları destek tazminatı istemelerine engel değildir. Destekten yoksun kalma yalnız parasal yardım olarak düşünülemez. Evlâdın evde ailesine yardımcı olması, her türlü hastalık ve sair sıkıntılarında yardıma koşması maddi desteklik kapsamında değerlendirilmelidir. (Yargıtay 4.HD.29.11.2007, E.2007/13191-K.2007/15103 sayılı,4.HD.01.04.2003,E.2002/13497-K.2003/3904 sayılı, 11.HD.11.10.2005, E.2004/10735-K.2005/9566 sayılı, HGK.17.10.1973, E.1973/ 899-K.1973/798 sayılı, 11HD.06.12.1974, 3301-3477 sayılı, 11.HD.18.05.1974, 1820-1686 sayılı, 19.HD.22.12.1995, E.7680 - K.11614 sayılı, 19.HD.06.10.1992, 2629-4737 sayılı ararları.)

iseler, ya da sosyal güvenlik kurumlarının birinden yaşlılık veya malullük aylığı bağlanmışsa, Yargıtay'ın ilgili Özel Dairesi, maddi tazminat isteklerinin reddedileceği yönünde haksız, anlaşılmaz, mantık dışı, acımasız kararlar vermektedir.

Oysa, Yargıtay'ın öteki özel daireleri bu görüşte değildir. Onlar, uzun yıllardan beri düzenli ve tutarlı bir biçimde sürdürdükleri yerleşik kararlarında: “Ana babanın varlıklı kimseler olmaları, destekten yoksun kalma tazminatı istemelerine engel değildir;²⁰ parasal durumları iyi olsa bile, ilerde birgün yardıma muhtaç olmayacakları önceden kestirilemez. Yakınını kaybeden kimselerin destekten yoksun kalma tazminatı isteyemeyeceğinin kabulü, Borçlar Kanunu'nun 45'inci maddesi 2'nci fıkrası hükmünün amacına aykırıdır. Ayrıca, ana ve babanın, çocuklarının maddi desteğine muhtaç olabileceklerinin kabulü, hayatın olağan akışına, Türk örf, âdet ve geleneklerine uygun düşer. Desteklik mutlaka para veya maddi katkı şeklinde olmayabilir. Bunun dışında çeşitli hizmet ve yardımlarla da destek olunabilir” demektedirler.²¹

Öte yandan, ana babanın primlerini ödeyerek emeklilik aylığına hak kazanmaları ya da sigortalı bir işte çalışmaları gibi durumlardan zarar sorumlularını yararlandırmak ve onları tazminat ödemekten kurtarmak hukukun temel ilkelerine aykırı haksız bir uygulamadır, Bir Yargıtay kararında denildiği gibi, “Zarar görenlerin, hukuka aykırı olarak gerçekleşen zararı, kendi imkanlarıyla gidermeleri sorumluluğu ortadan kaldırmaz. Aksi görüş, zarar gören yerine, hukuka aykırı eylemle zarar veren kişinin korunması sonucunu doğurur ki, bu da hak ve adalet ölçülerine ters düşer.”²²

Destekten yoksun kalanlar yönünden, ölüm anında “bakım ihtiyaçları” bulunmasa ve varlıklı kimseler olsalar bile, ilerde yoksulluğa düşmeyeceklerini söylemek olanaksızdır. Yaşam belirsizliklerle doludur. Ayrıca, sıkça yinelediğimiz gibi, yoksun kalan “ölenin bedensel ve düşünsel varlığıyla sağladığı” her türlü desteklidir. Üstelik “bakım ihtiyacı” kavramı, “bakım gücü” gibi belirsiz ve görecedir. İhtiyacın ölçüsü ve derecesi kişilere göre değişir. Çok varlıklı ve yüksek gelirli bir kimsenin “bakım ihtiyacı” çoğu kez (bakıcılara) para ödenerek sağlanamaz. Yaşlı ve varlıklı kimselere dışardan para ile tutulan bakıcıların kötü davrandıkları, hatta işkence ettikleri, dövdükleri duyulmakta, bu gibi olaylar yazılı ve görsel yayınlarda sıkça yer almaktadır. Kişiler ne kadar varlıklı ve yüksek gelirli olurlarsa olsunlar, bir evlâdın, bir kardeşin ya da bir yakının yerini kimse tutamaz.

Yargıtay kararlarında denildiği gibi “Evlâdın her türlü hastalık ve sıkıntılarında yardıma koşması, bayram günlerinde ziyaret etmesi ve evde ailesine yardımcı olması” başlı başına (varlıklı kimseler olsalar bile) anne babaya desteklik için yeterli nedenlerdir.

Destekten yoksun kalanların tazminat isteme haklarının “bakım ihtiyacı” kavramına bağlanmasının yanlışlığı, Anayasa Mahkemesi'nin 506 sayılı Yasa'nın 24.maddesini iptal eden kararıyla pekişmiş; Yargıtay'ın iş kazalarına bakmakla görevli Özel Dairesi, ölen işçiden dolayı ana-babaya gelir bağlanması isteklerini “ihtiyaç içinde bulunma” ve ölenin sağlığında “eylemli bakım” koşuluna bağlamış iken, Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararından sonra

²⁰ Yarg.11.HD.18.05.1974, 1820-1686 (YKD.1975/12-53) - 19.HD.06.10.1992, 2629-4737 (YKD.1993/2-249) - 11.HD.06.12.1974, E.1974/3301 - K.1974/3477 (YKD.1976/3-346) - HGK.12.12.1989, E.1989/11-1233 - K.1989/2757 - 4.HD.01.04.2003,E.2002/13497-K.2003/3904- 4.HD.29.11.2007, E.2007/13191 - K.2007/15103

²¹ Yarg. 19.HD.22.12.1995, E.7680 - K.11614)- 4.HD.01.04.2003, E.2002/13497 -K.2003/3904

²² Yarg. 4.HD.19.04.1982, E.1982/3059 K.1982/3938 - Bu konuda, Hukuk Genel Kurulu'nun 17.10.1973, 899 -798 sayılı kararında ““Ana babanın maddi durumları iyi olsa bile,ilerde çocuklarının maddi desteğine muhtaç olabileceklerinin kabulü, hayatın olağan akışına uygun olur.Gelecekleri, müesseselerce (Sosyal Güvenlik Kurumlarınca) garanti altına alınmış bile olsa, bir gün zarurete düşüp düşmeyecekleri, çocuklarına muhtaç olmayacakları önceden kestirilemez” denilmiştir.

içtihadını değiştirmek zorunda kalmış; 506 sayılı Yasa'nın yerini alan yeni 5510 sayılı Yasadaki düzenlemede ana babaya gelir bağlanması koşulsuz kabul edilmiştir.

www.TazminatHukuku.com
